

Wantsen

Verschillende soorten wantsen zijn: de waterschorpioen, mosselwants, duikerwantsen, schaatsenrijders en bootsmannetjes.

Bootsmannetjes zijn roofdieren. Een deel van hun prooi bestaat uit op het water gevallen diertjes. Het bootsmannetje weet dat omdat als een diertje op het water valt, het wateroppervlak een beetje trilt. Denk aan de rimpels die je ziet als je een steen in het water gooit. Bootsmannetjes jagen ook op dieren die ze zien in het water. Zwemmen ze laag over de bodem, dan worden beestjes opgewerveld. De wormen of muggenlarven die daarbij tevoorschijn komen worden opgegeten. Bootsmannetjes hebben een sterke snuit die ze als een naald in de prooi steken. In die snuit zit een voelertje (chemisch zintuig) waarmee ze de eetbaarheid testen. Wees voorzichtig met het pakken van een bootsmannetje, want ook al lusten ze je niet: word je geprikt, voelt dat niet prettig aan.

Bootsmannetjes worden ook wel **rugzwemmertjes** genoemd. Op hun buik staan veel haren, die regelmatig worden gepoetst en ingevet. Op die manier blijft er veel lucht tussen zitten, die het rugzwemmertje nodig heeft om te ademen. Door deze grote luchtbel gaat het diertje vanzelf op zijn kop tegen het wateroppervlak hangen op het moment dat hij niks te doen heeft.

Bloedzuigers

Bloedzuigers kunnen goed zwemmen en bewegen zich ook goed in de modder. Anders dan een vis die tijdens het zwemmen zijn lichaam van links naar rechts beweegt, zwemt een bloedzuiger als een golf op en neer. Met de achterzuignap kan de bloedzuiger zich stevig vastzuigen terwijl hij met de voorkant op verkenning uit gaat. De winter komen ze door in verstijfde toestand diep in de modder. Het voedsel bestaat uit verschillende soorten kleinere dieren en soms eet een bloedzuiger zelfs zijn eigen jongen op. Er zijn bloedzuigers die genoeg hebben aan één maaltijd per jaar.

Het voedsel van de **achtogige bloedegel** bestaat uit insectenlarven (vooral muggenlarven), wormen en kreeftachtigen. Hij heeft 8 ogen, terwijl andere soorten 2, 4, 6 of 10 ogen hebben. Toch zien ze niet best. Hun voedsel vinden ze vooral op de tast en de geur. De achtogige bloedegel kan niet door de huid van een mens heen bijten. Je hoeft dus niet bang te zijn dat hij zich op jouw huid vastzuigt en daar een wondje maakt. Vijanden van de bloedzuiger zijn vogels, vooral eenden, en vissen.

Vroeger werd de **medicinale bloedzuiger** gebruikt om bij mensen bloed af te nemen (aderlaten). Deze bloedzuiger wordt nog maar zelden gevonden.

Libellen

Libellen zijn insecten die al heel erg oud zijn, zo'n 325 miljoen jaar geleden bestonden ze al. Het zijn de grootste insecten die ooit geleefd hebben met een spanwijdte (van vleugel tot vleugel) van wel 80 cm. De grootste libel die tegenwoordig in Nederland leeft is de zeldzame **bronlibel**, 8 tot 10 cm groot. Nog op enkele plekken in Limburg kun je deze libel zien rond vliegen. De larve leeft zo'n 3 tot 5 jaar in het water. Daarna kruipt de larve uit het water en barst de huid van zijn rug open. De nog zachte volwassen libel kruipt er uit, de vleugels worden opgepompt en spreiden zich geleidelijk uit. Tijdens het "uitharden" kan de libel niet wegvliegen. Het is dan een gemakkelijke prooi en lekker hapje voor andere dieren, zoals vogels.

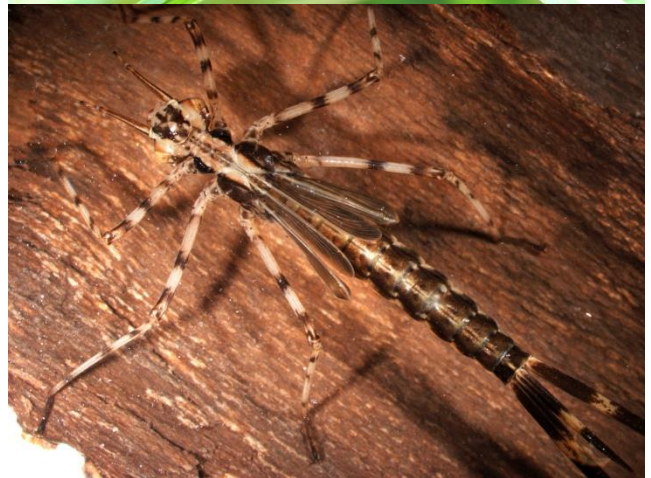
Je kunt libellen in 2 groepen verdelen:

De **waterjuffers**, met een naalddun lijfje, vliegen vaak een beetje fladderend. In rust vouwen ze de vleugels meestal op.

De **echte libellen** zijn groter en steviger en hebben ook in rust de vleugels wijd uitgespreid.

Let je goed op aan de waterkant dan zie je soms libellen in het paarstadium in een tandem rondvliegen.

De volwassen libel legt eitjes waaruit een larve groeit. Hoe de eitjes gelegd worden is per soort verschillend. Sommige soorten zetten hun eitjes af op waterplanten, andere scheren als een bommenwerper over het water waarbij ze de eitjes afgooien. Libellen jagen vliegend op insecten zoals vliegen en muggen, ze kunnen zelfs een kleinere libel op eten. De larven van de libellen hebben een vangmasker, als ze dit uitklappen kunnen ze zelfs visjes vangen.

Waterkevers

Waterkevers kun je herkennen aan de twee harde dekschilden op de rug. Dat zijn de voorvleugels. De achtervleugels zitten eronder opgevouwen. Ze kunnen daarmee wegvliegen, om naar een andere poel of beek te vliegen.

Er zijn veel verschillende soorten waterkevers. Hele grote en hele kleintjes. De bekende **geelgerande waterkever** wordt bijna 4 cm groot en is een echte roofkever. Hij eet allerlei kleine waterdiertjes en zelfs kikkervisjes. Maar je hebt ook kleine rovertjes zo groot als een speldenknop. Roofkevers zijn snelle zwemmers. Ze hebben achterpoten met een rij stugge zwemharen erop, die ze gebruiken als een roeispaan.

Andere waterkevers leven alleen van planten of algen. Hiervoor hoeven ze niet snel te kunnen zwemmen. Meestal kruipen ze traag over de waterplanten of bij de ondiepe oever van het water. Dan zijn er nog de **schrijvertjes**. Ze liggen als een bootje in het water. Ze kunnen vliegensvlug zwemmen, daarbij rondjes draaiend op het wateroppervlak. Ze leven vooral van diertjes die op het wateroppervlak vallen. Als een klein vliegje op het water terecht komt, komen er heel kleine rimpeltjes op het water. Het schrijvertje merkt dat onmiddellijk en kan zo de vlieg opsporen. Maar daarvoor gebruikt hij ook zijn ogen. Het bijzondere aan het schrijvertje is dat hij vier ogen heeft: twee om boven water te kijken en twee voor onder water. Een lekker hapje dat onder water voorbij komt ontsnapt dus ook niet aan zijn aandacht!

Waterkevers halen lucht aan het wateroppervlak. Ze nemen een luchtvoorraadje mee onder hun dekschilden, zodat ze niet zo vaak naar boven hoeven. Vaak zie je hiervan een belletje met lucht aan het achterlijf hangen.

De waterkevers hebben ook larven. De meeste larven zijn erg roofzuchtig. De larve van de geelgerande watertor heeft heel grote kaken, waarvoor je maar beter op kunt passen ... Zelfs kleine visjes zijn voor hem niet veilig. Hij eet zijn prooi niet op, maar zuigt hem leeg.

Kreeftachtigen

Zoetwaterpissebedden zijn vooral te vinden tussen waterplanten, tussen stenen en op de bodem. Je kunt ze het makkelijkst vinden door een paar stenen op te tillen. Het zijn afvaleters die rottende stoffen als voedsel gebruiken. Ze leven vaak in water met veel bladeren of troep die mensen op het water hebben geloosd. Pissebedden houden niet van snel stromend water.

Vlokreeften leven vooral in stromend water. Het zijn alleseters, ze knippen grof materiaal zoals bladeren, hout en andere dieren (dode vissen of wormen) in kleinere stukjes. Dat kan dan weer door andere diertjes gebruikt worden. De jonkies eten vooral algijs en schimmels. Zelf worden ze weer gegeten door vissen en andere grotere beestjes. Vlokreeften kunnen snel zwemmen door het achterlijf naar de buik te krommen en dan weer met kracht te strekken. Soms zie je ze ook wel op een zijde liggend over de bodem bewegen. Vóór de paring klemt het mannetje zich op het vrouwtje vast. Zo kunnen ze als het ware hand in hand wel 2 tot 8 dagen samen rond zwemmen.

Kokerjuffers

Kokerjuffers zijn, als ze volwassen zijn, langs de oever rondvliegende schietmotjes. In het waterstadium zit de rups in een huisje dat hij zelf heeft gemaakt. Dat huisje lijkt sterk op de omgeving waarin hij zit, een soort camouflagepak. Zo zijn er kokerjuffers die een huisje maken van blaadjes, terwijl andere steentjes gebruiken. Ze verzamelen het materiaal en spinnen het zelf aan elkaar. Hierbij gebruiken ze de monddelen en hun voorpoten om het huisje te bouwen. Rupsvormige kokerjuffers zijn planteneters, die vooral algen en levende of verwelkte planten eten. Naast de juffers met huis zijn er ook kokerjuffers zonder huisje, deze noemen we naakte kokerjuffers. Een aantal soorten zijn echte rovers, die al rond zwemmend kleine waterdiertjes vangen om op te eten. Sommige soorten maken vangnetjes tussen stenen of planten. Ze zitten dan rustig in een schuilplekje te wachten tot er een beestje in hun net stroomt.

